

Patryk Kencki

INSTYTUT SZTUKI, POLSKA AKADEMIA NAUK
ORCID: 0000-0001-5650-6578

Wracając do Molière'a

Wprowadzenie

1.

Pomiędzy czterechsetną rocznicą urodzin Molière'a, która wypadła w pierwszej połowie stycznia 2022¹, a trzysta pięćdziesiątą rocznicą jego śmierci, przypadającą 17 lutego 2023, mieliśmy okazję obchodzić coś w rodzaju „Roku Molierowskiego” wypełnionego serią wydarzeń przypominających twórczość francuskiego komediopisarza. W warszawskim Muzeum Teatralnym zaaranżowana została wystawa *Polski Molier*², ukazująca dzieje scenicznej recepcji jego komedii nad Wisłą. W Teatrze im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie zorganizowano konkurs

¹ Dzień narodzin komediopisarza jest nieznyany. Wiadomo, że ochrzczony został 15 stycznia 1622 w paryskim kościele Saint-Eustache.

² Wystawa przygotowana przez Muzeum Teatralne we współpracy z Akademią Teatralną im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, Instytutem Sztuki Polskiej Akademii Nauk i Polską Kompanią Teatralną, pod honorowym patronatem Instytutu Francuskiego w Polsce, zob. *Polski Molier*, Teatr Wielki – Opera Narodowa, dostęp 1 marca 2023, <https://teatrwielenki.pl/dzialalnosc/muzeum-teatralne/wystawy/polski-molier/>. Zob. też Barbara Osterloff, „Polski Molier”, *Teatr*, nr 6 (2022): 46–48, <https://teatr-pismo.pl/18418-polski-molier/>.

na plakaty teatralne zatytułowany *Hipokryzja według Moliera*³. Przygotowano aż sześć inscenizacji Molierowskich komedii: dwukrotnie wystawiono *Don Juana* oraz *Tartuffe'a*, po jednym razie – *Mizantropa* i *Skąpiec*⁴.

O aktualnych badaniach nad twórczością komediopisarza dyskutowano na konferencjach i spotkaniach naukowych. W dniach 13–14 czerwca 2022 w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk oraz w Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego odbyła się sesja *Polski Molière*⁵. W pierwszym dniu obrady poświęcone były obecności Molierowskich komedii w naszej tradycji teatralnej, w drugim – muzycznym kontekstom tych komedii oraz ich recepcji w innych krajach. Jesienią, w dniach 6–7 października 2022, uczeni z Polski, Francji i Włoch obradowali na międzynarodowej konferencji *Les survivances et les racines de Molière*⁶ w Instytucie Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego oraz w Muzeum Teatru im. Henryka Tomaszewskiego. Wśród dyskutowanych zagadnień znalazły się kwestie funkcjonowania twórczości komediopisarza w dobie oświecenia czy przekładania jego dzieł na inne języki. Na marginesie można wspomnieć, że polska recepcja dzieł Molierowskich stanowiła ważny wątek na festiwalu *Za kulisami. Toruńskie Spotkania Wokół Dramatu*, odbywającym się w dniach 17–18 maja 2022 na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu⁷, a spolszczenia dzieł Molière'a były dwukrotnie przedmiotem konwersatoriów organizowanych w ramach ogólnopolskiego Seminarium Historyczoteatralnego prowadzonego przez Pracownię Teatru Dawnego Instytutu Sztuki PAN.

³ „*Hipokryzja według Moliera – wernisaż wystawy*”, strona internetowa Teatru im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie, dostęp 1 marca 2023, https://teatr-rzeszow.pl/event/6149?l=2&instance_id=20430.

⁴ *Don Juan Molière'a*, tłum. Bohdan Korzeniewski, reż. Piotr Kurzawa, prem. 29 stycznia 2022, Teatr Polski im. Arnolda Szyfmana w Warszawie; *Don Juan Molière'a*, tłum. Jerzy Radziwiłowicz, reż. Radosław Rychcik, prem. 26 lutego 2022, Teatr Nowy im. Kazimierza Dejmka w Łodzi; *Tartuffe, czyli Świętoszek Molière'a*, tłum. Jerzy Radziwiłowicz, reż. Jarosław Tumidajski, prem. 21 maja 2022, Teatr Powszechny im. Jana Kochanowskiego w Radomiu; *Tartuffe Molière'a*, tłum. Jerzy Radziwiłowicz, reż. Krzysztof Pluskota, prem. 16 września 2022, Krakowski Teatr Scena STU; *Mizantrop Molière'a*, tłum. Jerzy Radziwiłowicz, reż. Jan Englert, prem. 10 grudnia 2022, Teatr Narodowy w Warszawie; *Skąpiec Molière'a*, tłum. Tadeusza Boy-Żeleńskiego, reż. Paweł Aigner, prem. 7 stycznia 2023, Teatr Polski w Bielsku-Białej.

⁵ Zob. „Program konferencji *Polski Molière*”, portal Teatrolgia.info, 2 czerwca 2022, <https://teatrolgia.pl/zapowiedzi/konferencja-polski-moliere-13-14-vi-2022/>.

⁶ Zob. „Program konferencji *Les survivances et les racines de Molière*”, strona internetowa Instytutu Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, dostęp 1 marca 2023, https://ifr.uni.wroc.pl/sites/default/files/Nasz%20instytut%20pracownicy/programme_vf_moliere_2022_4pl.pdf.

⁷ Zob. „Festiwal *Za kulisami: Toruńskie spotkania wokół dramatu*”, strona internetowa Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, dostęp 1 marca 2023, <https://zakulisami.umk.pl/pages/edycja/>.

2.

Najstarsze zachowane spolszczenia Molierowskich komedii pochodzą z początków XVIII wieku. Przez trzysta lat, które minęły od tamtej pory, na listę polskich tłumaczy jego dzieł trafiło kilkadziesiąt nazwisk. Szczególne miejsce w tym spisie zajmuje Tadeusz Boy-Żeleński, który jako jedyny przełożył wszystkie utwory francuskiego komediopisarza. Sześciotomowe wydanie jego tłumaczeń ukazało się w 1912 roku⁸. Innym dwudziestowiecznym autorom zawdzięczamy spolszczenia wybranych komedii. Czesław Jastrzębiec-Kozłowski przełożył *Mieszczanina szlachcicem*⁹ i *Świętoszka*¹⁰. Nowego *świątoszka*, pomyślanego jako adaptacja *Tartuffe'a* osadzona w realiach socrealistycznych, napisali Stanisław Dygat i Jan Kott¹¹, który później samodzielnie spolszczył prozą *Mizantropa*¹². Bohdan Korzeniewski pozostawił nam tłumaczenia dziewięciu sztuk (*Szkoła żon*, *Krytyka „Szkoły żon”*, *Improwizacja wersalska*, *Don Juan*, *Łotrostwa Skapena*, *Grzegorz Niezguła*, *Tartuffe, czyli Obłudnik*, *Skąpiec i Mizantrop*)¹³, a część z nich uzyskała trwałą pozycję na polskich scenach. W bibliotece Stowarzyszenia ZAİKS można znaleźć sporo przekładów, które nie zostały wydane drukiem. *Szelmostwa Skapena* tłumaczył Henryk Rostworowski¹⁴; *Mizantropa*, *Don Juana*, *Skąpca i Świętoszka* – Jerzy Adamski¹⁵; komedie o Don Juanie i Harpagonie – Józef Jasielski¹⁶. Po tę ostatnią, jak również po *Medyka mimo chęci czyli Komediantów* sięgnął Jan Polewka¹⁷, a *Szelmostwa Skapena* spolszczyła Agata Marzęcka¹⁸. W czytaniach performatywnych wypróbowywano tłumaczenia *Mieszczanina szlachcicem* pióra Jana Gondowicza oraz *Chorego z urojenia* Kingi

⁸ Molier, *Dzieła*, tłum. Tadeusz Boy-Żeleński, wstęp i uwagi krytyczne Władysław Günther, t. 1–6 (Lwów: Bernard Połoniecki, 1912).

⁹ Molier, *Mieszczanin szlachcicem: Komedia-balet w 5 aktach*, tłum. Czesław Jastrzębiec-Kozłowski, oprac. Mieczysław Brahmmer (Kraków: Wydawnictwo M. Kot, 1951).

¹⁰ Molier, *Świątoszek (Tartuf)*, tłum. Czesław Jastrzębiec-Kozłowski, oprac. Mieczysław Brahmmer (Kraków: M. Kot, 1949).

¹¹ Stanisław Dygat i Jan Kott, *Nowy świętoszek: Komedia w 5 aktach* (Warszawa: Książka i Wiedza, 1950).

¹² Molier, *Mizantrop*, tłum. Jan Kott (Warszawa: Czytelnik, 1967).

¹³ Molier, *Dramaty wybrane*, tłum. Bohdan Korzeniewski, oprac. i post. Michał Mizera, t. 1–2 (Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 2017).

¹⁴ Biblioteka Stowarzyszenia ZAİKS, sygn. 4528, mps.

¹⁵ Biblioteka Stowarzyszenia ZAİKS, sygn. 6629, mps; sygn. 6630, mps; sygn. 2725, mps; sygn. 3183, mps. Zob. też Renata Niziołek, „Jerzy Adamski i jego nieznaný przekład *Dom Juana Moliera*”, *Rocznik Przekładoznawczy* 12 (2017): 283–292, <http://doi.org/10.12775/RP.2017.017>.

¹⁶ Biblioteka Stowarzyszenia ZAİKS, sygn. 10713, kps; sygn. 7800, kps.

¹⁷ Biblioteka Stowarzyszenia ZAİKS, sygn. 7126, mps; sygn. 6004, kps.

¹⁸ Biblioteka Stowarzyszenia ZAİKS, sygn. 9260, kps.

Strzeleckiej-Pilch¹⁹. W latach dziewięćdziesiątych przekład *Don Juana* opublikował Jacek Trznadel²⁰. Na początku naszego stulecia – Andrzej Siemek²¹. W 2015 ukazały się drukiem tłumaczenia Jerzego Radziwiłowicza (*Tartuffe, Don Juan, Mizantrop*)²², z powodzeniem przechodzące próbę sceny już od lat dziewięćdziesiątych. W 2016 opublikowany został *Świętoszek* w przekładzie nieżyjącej Joanny Arnold, spolszczony jeszcze w latach siedemdziesiątych XX wieku²³.

Czy polska refleksja naukowa nad dziełami Molière'a nadała za praktyką translatorską? Jeśli miarą uczynić liczbę wydanych monografii, trzeba by uznać, że jej dynamika nie jest wystarczająca. Ukazało się zaledwie kilka książek poświęconych francuskiemu autorowi. *Molier* opublikowany przez Boya niemal sto lat temu²⁴, łączący narrację biograficzną z analizami poszczególnych utworów, cały czas spełnia funkcję kompendium wiedzy o autorze *Mizantropa*. Studium Rachmiela Brandwajna o *Tartuffie* sprawia wrażenie pracy nieco zapomnianej²⁵. Zbiór esejów Tomasza Łubieńskiego *Molière nasz współczesny* to pozycja o charakterze raczej popularyzatorskim²⁶. Książka Małgorzaty Gnyś o Molierowskim *Amfitrionie* ukazała się jedynie po francusku²⁷. Polscy czytelnicy mogli natomiast poznawać tajniki życiorysu Molière'a dzięki przekładom biografii Georges'a Mongrédiena²⁸, a także powieści Michaiła Bułhakowa²⁹ czy Léona Thoorensa³⁰.

Osobny dział polskiej molierystyki stanowią monografie na temat oddziaływania dzieł komediopisarza na naszą literaturę i teatr. W 1907 ukazała się książka

¹⁹ Oba niepublikowane przekłady zaprezentowano podczas czytań performatywnych w warszawskim Teatrze Dramatycznym w 2022 roku. Tłumaczenie Gondowicza wyreżyserowała Justyna Celeda, a Strzeleckiej-Pilch – Daria Kopiec. Odbyło się wówczas również czytanie komedii *Tartuffe albo Szalbierz* w tłumaczeniu Jerzego Radziwiłowicza.

²⁰ Molier, *Don Juan, czyli Uczta z kamieniem: Komedja*, tłum. i postowie Jacek Trznadel (Warszawa: Morex, 1995).

²¹ Molière, *Cztery komedie*, tłum. Tadeusz Boy-Żeleński i Andrzej Siemek, postowie Andrzej Siemek (Warszawa: Świat Książki, 2002).

²² Molier, *Tartuffe, Don Juan, Mizantrop*, tłum. Jerzy Radziwiłowicz (Kraków: Znak, 2015).

²³ Jean Racine, *Brytanik, Berenika* i Molier, *Świętoszek*, tłum. Joanna Arnold, wstęp i oprac. Teresa Giermak-Zielińska (Lublin: Wydawnictwo Werset, 2016).

²⁴ Tadeusz Boy-Żeleński, *Molier* (Warszawa: Biblioteka Polska, 1924), <https://polona.pl/item/molier,MTQ5MTA-WODQ4/8/>.

²⁵ Rachmiel Brandwajn, *Twarz i maska: Rzecz o „Świętoszku” Moliera* (Warszawa: Wiedza Powszechna, 1965).

²⁶ Tomasz Łubieński, *Molier nasz współczesny* (Warszawa: Biblioteka „Więzi”, 2013).

²⁷ Małgorzata Gnyś, *Mythe et réalité dans „Amphitryon” de Molière* (Warszawa: Script, 2006).

²⁸ Georges Mongrédien, *Życie prywatne Moliera*, tłum. Izabella Rogozińska (Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1977).

²⁹ Michaił Bułhakow, *Życie pana Moliera*, tłum. Irena Lewandowska i Witold Dąbrowski (Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1968). Zob. też Tatiana Stepnowska, „Osłepitel'noe bessilie”: *Obraz Moliera v tvorczestve Mihaila Bulgakova = „Osłepiająca bezsilność”: Obraz Moliera w twórczości Michaiła Bułhakowa* (Łódź: Wydawnictwo Primum Verbum, 2013).

³⁰ Léon Thoorens, *Złocisty cień: Życie Moliera*, tłum. Maria Gantz i Irena Szymańska (Warszawa: Czytelnik, 1962).

Jean Baptiste Poquelin Molière,
ryt. Jean Baptiste Nolin,
rys. Pierre Mignard. Ilustracja
z Charles Perrault, *Hommes
illustres qui ont paru en France
pendant ce siècle* (Paris, 1696)

STERLING AND FRANCINE CLARK ART
INSTITUTE

Bolesława Kielskiego charakteryzująca ich wpływ na rozwój polskiej komedii³¹, a w 1922 – praca Józefa Gołąbka o molierowskich inspiracjach u Franciszka Bohomolca³². Pod koniec XX wieku Emilia Zwoniarska opublikowała monografię polskich dziejów *Tartuffe'a*³³. W naszym stuleciu studium poświęcone dwudziestowiecznym przekładom *Dom Juana* ogłosiła Renata Niziołek³⁴, a staropolskiej recepcji Molière'a – pisząc te słowa³⁵.

³¹ Bolesław Kielski, *O wpływie Moliera na rozwój komedii polskiej: Studium historyczno-literackie* (Kraków: Akademia Umiejętności, 1907).

³² Józef Gołąbek, *Komedie konwiktowe ks. Franciszka Bohomolca w zależności od Moliera* (Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1922).

³³ Emilia Zwoniarska, *Molier po polsku: Casus Tartuffe'a* (Poznań: Abedik, 1997).

³⁴ Renata Niziołek, *Cztery razy „Don Juan”: Polskie dwudziestowieczne przekłady dramatu Moliera* (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2014).

³⁵ Patryk Kencki, *Staropolski Molière* (Warszawa: Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 2021).

Pulę polskojęzycznych tekstów o autorze *Mizantropa* w znaczący sposób poszerzają broszury, książki przygotowane jako szkolne pomoce, artykuły i ich nadbitki, rozdziały w tomach zbiorowych, a także programy i recenzje teatralne. Istotnym wkładem w polską molierystykę może się pochwalić „Pamiętnik Teatralny”. W 1956 roku Bohdan Korzeniewski ogłosił tekst *Teatr francuski w Warszawie za Augusta III*³⁶, zawierający ważne informacje repertuarowe, również o wystawieniach sztuk Molierowskich. W tym samym roku Julian Lewański ogłosił artykuły związane z wczesną recepcją *Mieszczanina szlachcicem* oraz *Pociesznych wykwinniś*³⁷. Po dłuższej przerwie na łamach kwartalnika pojawiła się kolejna seria tekstów, w których przywoływano francuskiego komediopisarza. W 1988 roku Tadeusz Witczak pisał o wystawieniu *Szelmostw Skapena* w jezuickim kolegium w Sandomierzu³⁸, a Ryszard Mączyński wspominał o *Lekarzu mimo woli*, pokazywanym w oryginale w warszawskim Collegium Nobilium³⁹. Dwa lata później Karolina Targosz ogłosiła artykuł o inscenizacjach dzieł Racine’a i Molière’a w kręgu Jana i Marysieńki Sobieskich⁴⁰. W roku 1998 Monika Kulesza opublikowała tekst *Markiza de Sévigné o teatrze*, w którym przywołała istotne wypowiedzi arystokratki o siedemnastowiecznym teatrze francuskim, w tym o komediach Molierowskich⁴¹.

Liczne opracowania i materiały poświęcone Molière’owi ukazały się na łamach „Pamiętnika Teatralnego” w ostatnich kilkunastu latach. Serię tę zapoczątkował w 2011 roku tekst o staropolskich parafrazach *Pociesznych wykwinniś*⁴². Trzy lata później redakcja opublikowała cały zeszyt poświęcony autorowi *Mizantropa*⁴³. W tym tomie ogłoszono również edycje: nieznanego wcześniej programu Molierowskich spektakli pokazywanych w Warszawie przez zespół francuskich

³⁶ Bohdan Korzeniewski, „Teatr francuski w Warszawie za Augusta III”, *Pamiętnik Teatralny* 5, z. 1 (1956): 95–101, <https://doi.org/10.36744/pt.1524>.

³⁷ Julian Lewański, „Polska premiera *Mieszczanina szlachcicem* w roku 1687”, *Pamiętnik Teatralny* 5, z. 1 (1956): 76–94, <https://doi.org/10.36744/pt.1525> (artykułowi towarzyszy edycja druku *Synopsis Komedycji na ostatnie trzy dni w Pałacu Leszczyńskim odprawionej Roku Pańskiego 1687*); „Ze studiów nad Molierem w teatrze staropolskim”, *Pamiętnik Teatralny* 5, z. 4 (1956): 597–630, <https://doi.org/10.36744/pt.1527> (artykułowi towarzyszą edycje: pierwszego aktu *Rombaldera* Antoniego Bagińskiego, stanowiącego adaptację *Mieszczanina szlachcicem*, oraz anonimowej *Komedycji paryskiej* spolszczonej z *Pociesznych wykwinniś*).

³⁸ Tadeusz Witczak, „Sandomierskie *Szelmostwa Skapena* z roku 1753”, *Pamiętnik Teatralny* 37, z. 3/4 (1988): 281–286.

³⁹ Ryszard Mączyński, „Teatr pijarskiego konwiktu Collegium Nobilium w Warszawie”, *Pamiętnik Teatralny* 37, z. 3/4 (1988): 287–358.

⁴⁰ Karolina Targosz, „Krakowskie premiery Moliera i Racine’a w 1676 r. oraz inne nieznanne fakty z teatru Sobieskich”, *Pamiętnik Teatralny* 39, z. 3/4 (1990): 293–304, <https://doi.org/10.36744/pt.1532>.

⁴¹ Monika Kulesza, „Markiza de Sévigné o teatrze”, *Pamiętnik Teatralny* 47, z. 3/4 (1998): 365–382.

⁴² Patryk Kencki, „Komedycja Maskaryla: Staropolskie przekłady *Les Précieuses ridicules*”, *Pamiętnik Teatralny* 60, z. 1/2 (2011): 45–69.

⁴³ *Pamiętnik Teatralny* 63, z. 4 (2014).

ekwilibrystów⁴⁴ oraz osiemnastowiecznego przekładu *Pociesznych wykwintniś* pióra Jana Ludwika Platera⁴⁵. W kolejnym roku w tomie przygotowanym z okazji dwustu pięćdziesięciolecia polskiej sceny narodowej znalazł się artykuł Marii Olgi Bieńki o obecności Molierowskich sztuk w warszawskim repertuarze teatralnym przełomu XIX i XX wieku⁴⁶, a także opatrzona wstępem edycja *Natrętów* Józefa Bielawskiego⁴⁷ (napisanych pod wpływem komedii Molière'a). Edycje wczesnych spolszczeń wraz z towarzyszącymi im opracowaniami pojawiały się również w kolejnych latach. W 2016 była to *Miłość wspaniała* Franciszki Urszuli Radziwiłłowej⁴⁸ stanowiąca spolszczenie *Dostojnych współzalatników*, w 2017 – *Dziedzic chytry* Bohomolca⁴⁹, czyli adaptacja *Pana de Pourceaugnac* oraz *Gwałtem medyk* Radziwiłłowej (parafraza *Lekarza mimo woli*)⁵⁰.

3.

Poniżej ogłaszamy cztery artykuły dotyczące wybranych utworów Molière'a. Piotr Olkusz poświęca swoje studium komediofarsie *Pocieszne wykwintnisie*, Michał Bajer poddaje analizie komediobalet *Mieszczanin szlachcicem*, Katarzyna Wojtysiak-Wawrzyniak przywołuje w swym szkicu *Don Juana*, a autor tych słów – snuje narrację wokół *Mizantropa*. Interpretowane utwory reprezentują rozmaite odmiany gatunkowe, poświęcone są odmiennej problematyce i powstały w różnych okresach twórczości wielkiego komediopisarza. Część z nich należy do kanonu jego najbardziej cenionych tekstów, podczas gdy inne cieszyły się popularnością raczej dekady albo setki lat temu. Chociaż w zaproponowanych w tym bloku tematycznym interpretacjach zastosowano różnorodne strategie

⁴⁴ Piotr Daszkiewicz i Barbara Judkowiak, „Nieznane molierianum warszawskie z początku lat sześćdziesiątych XVIII wieku”, *Pamiętnik Teatralny* 63, z. 4 (2014): 45–55.

⁴⁵ Molière – Jan Ludwik Plater, „Kosztowne duraczki, albo Dziwaczki wymyślne”, wstęp i oprac. Patryk Kencki, *Pamiętnik Teatralny* 63, z. 4 (2014): 182–212.

⁴⁶ Maria Olga Bieńka, „Molière w teatrach warszawskich (1870–1919): Rekonesans”, *Pamiętnik Teatralny* 64, z. 3/4 (2015): 180–219.

⁴⁷ Józef Bielawski, „Natręci”, oprac. Patryk Kencki, *Pamiętnik Teatralny* 64, z. 3/4 (2015): 37–84; zob. Patryk Kencki, „Od *Les Fâcheux* do *Natrętów*”, *Pamiętnik Teatralny* 64, z. 3/4 (2015): 7–36.

⁴⁸ Molière – Franciszka Urszula Radziwiłłowa, „Miłość wspaniała (Przejrzone nie mijają)”, oprac. Patryk Kencki, *Pamiętnik Teatralny* 65, z. 3 (2016): 45–80; zob. Patryk Kencki, „«Zabawa złożona ze wszystkich, jakich teatr dostarczyć może»; *Les amants magnifiques* – *Miłość wspaniała*”, *Pamiętnik Teatralny* 65, z. 3 (2016): 25–44.

⁴⁹ Franciszek Bohomolec, „Dziedzic chytry”, oprac. Patryk Kencki, *Pamiętnik Teatralny* 66, z. 3 (2017): 53–83; zob. też Patryk Kencki, „Pourceaugnac – Dreynar – Niedole przybysza”, *Pamiętnik Teatralny* 66, z. 3 (2017): 43–52.

⁵⁰ Molière – Franciszka Urszula Radziwiłłowa, „Gwałtem medyk”, oprac. Patryk Kencki, *Pamiętnik Teatralny* 66, z. 4 (2017): 96–141; zob. Patryk Kencki, „Nieświeska komedia Skanarela”, *Pamiętnik Teatralny* 66, z. 4 (2017): 83–95.

badawcze, to wszystkie teksty dotyczą jakichś aspektów problematyki społecznej Molierowskich sztuk oraz zagadnień genologicznych. Być może więc w dziełach siedemnastowiecznego autora najbardziej interesują nas dziś pytania związane z funkcjonowaniem jednostki w społeczeństwie? Być może podejmowane przez francuskiego komediopisarza gry z gatunkowymi konwencjami wydają się dziś najciekawszymi wskazówkami w procesie odczytywania zakodowanych w jego komediach znaczeń? Nie ulega wątpliwości, że do tych pytań i do dzieł Molière'a warto powracać.

PATRYK KENCKI

doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Pracowni Teatru Dawnego w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk, wykładowca Wydziału Aktorskiego w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. Prowadzi badania nad historią teatru staropolskiego, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji biblijnej oraz recepcji francuskich komedii.
